

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | OKTOBER 2019 | NR 4

ENABLE THE REAL
INNOVATORS

LOKALA FRÖER ÄR ALDRIG OLAGLIGA

Vi står upp för kvinnliga bönders rätt

Folket kämpar med vardagen i Zimbabwe

För några veckor sedan var jag nere i Zimbabwe och bevittnade hur civilbefolkningen kämpar med att få mat och vatten för dagen. Torkan har hållit landet i ett järngrepp i flera månader och den politiska och ekonomiska oberäkneligheten slår hårt. Köerna till bensinstationerna ringlar hundratals meter efter arbetsdagens slut och hushållen lider brist på gas och ved för matlagning, och rent vatten för dagligt bruk. En flicka berättade att hon på skollovet blev tvungen att gå och hämta vatten till familjen flera gånger om dagen.

Småskaliga jordbruket på gång

Ljuspunkten under mitt besök var den stora mässan för lokala fröer och agroekologiskt jordbruk, National Seed Fair. Det byttes fröer, arrangerades möten, utbyttes strategier och metoder för att stärka kvinnors rättigheter och för att utveckla det småskaliga jordbruket.

Julfrökort glädjer ända ner till Afrika

Afrikagruppernas arbete med att stötta våra partners långsiktigt och hållbart har aldrig känts mer angeläget än här och nu. Därför vill vi tacka alla medlemmar och solidariska människor som på något vis stöttat oss under året. Snart är det jul, skicka gärna ett frökort som julkort. Det stöttar kvinnorna i Zimbabwe och deras arbete. Eller investera i en tygkasse och bidra till vårt arbete med att påverka politiker genom fröaktionen. På vår hemsida kan du lära dig mer om kampanjen och bidra till en hållbar planet med matsuveränitet och klimatsmart jordbruk!

Louise Lindfors

Generalsekreterare
Afrikagrupperna

FOTO: LINDA SVENSSON

Prenumerera på vårt digitala nyhetsbrev, anmäl dig direkt på afrikagrupperna.se eller skicka ett mejl till post@afrikagrupperna.se

Vill du få Agera digitalt?

Mejla till insamling@afrikagrupperna.se

FOTO: MITRAMAKI

Hälsning från vår partner

Deltagande kommunikation ger röst åt alla

UNAC, bonderörelsen i Moçambique, arbetar för att föra fram böndernas intressen i ekonomiska, sociala och politiska frågor. Och bönderna är många, ungefär 80 procent av befolkningen bor på landsbygden och de flesta försörjer sig på jordbruk. Dock tar allt fler utländska investerare över stora markområden. Lokalbefolkningen utestängs ofta från processen trots att det är de som blir av med sin mark.

Korrespondenterna arbetar med "deltagande kommunikation"

För att föra fram böndernas röst har UNAC skapat ett nationellt nätverk av korrespondenter med totalt 22 medlemmar, en kvinna och en man från varje provins, som samlar information lokalt och skriver för UNACs medlemstidning om socioekonomiska, kulturella och politiska händelser i deras samhällen.

Korrespondenterna arbetar med "deltagande kommunikation", ett dialogbaserat förhållningsätt som gör det möjligt att dela information, perspektiv och

åsikter mellan olika aktörer. Det utmanar maktstrukturer och ger röst åt alla.

Medlemstidning för medlemmar av medlemmar

Det hela började med att UNAC ville skapa en medlemsskrift i början av 2000-talet och 2003 lanserades den första upplagan som berättar om medlemmarnas arbete och liv. Afrikagrupperna var med från starten som en del i att förverkliga detta mål. Idag har vi en medlemstidning för medlemmar av medlemmar. De första kontakterna mellan UNAC och Afrikagrupperna skedde 2002 i arbetet med kommunikation och har sedan lett till ett långt partnerskap med programverksamhet som fortsätter än idag. Under 2019 har vi i samarbete med Afrikagrupperna organiserat workshops med UNACs nationella korrespondentsnätverk kopplat till arbetet med deltagande kommunikation.

I november kommer två representanter från nätverket att besöka Sverige. Ta chansen att träffa dem.

Isidro Macaringue
UNAC

Läs mer på
sida 4 och 5

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Louise Lindfors

ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm

E-POST post@afrikagrupperna.se

HEMSIDA afrikagrupperna.se

TELEFON 08-442 70 60

INSAMLING insamling@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Sofia Gallegos Wallgren och Ann-Sofie Söderberg

LAYOUT Petra Handin

TRYCK Trydells, oktober 2019

OMSLAGSBILD Illustration av Aya Zahra

Vill du engagera dig? Gå in på
www.afrikagrupperna.se/medlem

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på
www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Dags att EU stöttar kvinnliga småskaliga bönder!

I slutet av oktober släpper vi kampanjen Fröaktionen i en uppdaterad version, denna gång med fokus på EU:s jordbruksbistånd. EU är världens största givare med över 50 miljarder Euro om året i bistånd för att "motverka fattigdom och skynda på den globala utvecklingen".

EU är samtidigt en viktig aktör i den globala handeln och kan genom sina handelsavtal påverka småskaliga bönder i södra Afrika. Om EU går i täten och sätter ramar för vilket sorts jordbruk som ska stöttas och tar ställning för schyssta handelsregler kan vi tillsammans bidra till mer gynnsamma villkor för småskaliga bönder i södra Afrika och resten av världen.

Mer fokus på kvinnor lönar sig

FAO (FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation) har konstaterat att om kvinnor hade samma möjligheter som män skulle skördarna öka med 20–30 procent. Det skulle kunna öka jordbruksproduktionen i globala syd med mellan 2,5 och 4 procent, vilket i sin tur skulle kunna minska antalet undernärda människor globalt med 12–17 procent. Uppskattningsvis skulle 100–150 miljoner människor över hela världen lyftas ur hunger.

Men kvinnor är inte målgruppen för de jordbruksprojekt som EU, eller någon av de större biståndsgivarna, stödjer. Det vill vi ändra på!

Kvinnor är fröernas beskyddare

I många kulturer är det kvinnorna som bestämmer vilka fröer som ska odlas var, vilka som ska sparas och hur de ska förvaras. Därför har de kommit att kallas fröernas beskyddare. I generationer har de lärt sig ta hänsyn till många egenskaper – allt från fröernas sjukdomsresistens och smak till lagringsmöjlighet – och efterhand utvecklat expertis i att läsa av ekosystem och ett allt mer oberäkneligt klimat. Denna kunskap kan bidra till att utveckla mer motståndskraftiga och högavkastande grödor. Ofta bygger odlingsmetoderna på agroekologi och bidrar till att behålla biodiversiteten (till skillnad från storjordbrukens monokulturer) vilket är en del av det globala hållbarhetsmålet nr 15: Ekosystem och biologisk mångfald.

Att stärka kvinnor är att minska hungern

Det industriella jordbruket har bidragit till ökade skördar, men på bekostnad av miljö och hälsa. Det tar inte heller itu med grundorsakerna till fattigdom och

hunger utan bidrar istället i många fall till klimatförändringar. Kommersiellt utsäde, ofta hybridfröer, beskrivs som modernt, progressivt och produktivt, medan traditionella, lokala fröer sägs vara primitiva och oproduktiva. Då ignorerar man den värdefulla kunskap från kvinnor som sedan generationer vet allt om de lokala fröerna och deras förutsättningar.

Om man får tro FAO är att stärka kvinnor en genväg till att minska hunger och undernäring. Deras kunskap behövs i framtiden om vi ska nå de globala hållbarhetsmålen, bekämpa klimatförändringarna, minska världens hunger och fattigdom och behålla den biologiska mångfalden.

Tycker du, precis som vi, att EU:s utvecklingsbidrag ska främja hållbara småskaliga jordbruk i södra Afrika?

Skriv då under vårt upprop, och läs mer på www.froaktionen.se

FOTO: LINDA NYSTRÖM

Att stötta kvinnliga småskaliga bönder gynnar oss alla. Bland annat minskar det fattigdom och hunger och bidrar till biologisk mångfald.

FOTO: WORLD VISION, DFID - UK DEPARTMENT FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Cyklonen Idai som drog in över Moçambique, Malawi och Zimbabwe i mars i år, lämnade stor förödelse och stora översvämningar efter sig.

Förödelse i Nhamatanda efter den tropiska cyklonen Idai

I Nhamatanda i centrala Moçambique förstördes mer än 85 000 hektar grödor, en del färdig att skörda, av den tropiska cyklonen Idai. Cykloner karaktäriseras visserligen av starka vindar och kraftiga skyfall men ödeläggelsen som Idai orsakade kan inte jämföras med någon annan cyklon i modern tid. Den krävde mer än 50 dödsfall, bara i Nhamatanda. UNAC, bonderörelsen i Moçambique, har många medlemmar i området som drabbats. Lucinda Portugal Tomo, UNAC:s lokala korrespondent rapporterar om händelserna.

Allt gick så snabbt

I Nhamatanda pratade vi med administratören Tomé José. Han tog tillfället i akt att skicka kondoleanser till familjerna som sörjer och tillade att folkets kamp för överlevnad varit makalös och förstås även emotionellt svår.

– Det var ofattbart sorgligt, säger han. Maktlösa såg vi människor och djur dö. Nästan allt förstördes på så kort tid.

Samtidigt imponeras han av att bönderna redan påbörjat återuppbyggnaden av odlingarna och drar nytta fuktigheten i marken för sådd av andra säsongen.

Maktlöshet och sorg

Av Marvante Fernando, som överlevde katastrofen, fick vi höra hjärtskärande detaljer:

– Jag såg mitt hem förstöras, likaså mina fröförråd och mina odlingar, utan att kunna göra något. Det mest smärtsamma var att se när familjemedlemmar omkom.

UNAC:s koordinatör träffar offren

En tid efter Idai deltog UNAC:s koordinatör Luís Muchanga i ett möte med ordföranden för de lokala jordbruksföreningarna i Nhamatanda. Mötets syfte var att lyssna på de medlemmar som drabbats Idai och ta reda på de viktigaste behoven.

Påverkar hela rörelsen

I ett av sina tal sa Muchanga att alla i UNAC förstår att katastrofen orsakat sorg och lidande hos bondefamiljerna i distriktet och att det därför är ett bekymmer för hela rörelsen.

– Vi är här för att uttrycka vår solidaritet och att få veta av er vad som är era främsta behov just nu.

Stora behov inför återuppbyggnaden

Föreningarnas ordförande tackade UNAC:s koordinatör för att han kommit dit och beskrev hur bönderna i området drabbats. De listade också generella och aktuella behov hos bönderna. Fokus låg på jordbruksinsatser, byggmaterial, plogar och livsmedel som de mest primära behoven.

Lucinda Portugal Tomo

korrespondent i Nhamatanda för UNAC

Styrkan i att vara många och arbeta tillsammans

Lucinda Portugal Tomo är sedan tio år medlem i vår partnerorganisation UNAC i Moçambique, och sedan fem år även korrespondent för UNAC:s medlemstidning. Här berättar hon om varför hon tycker UNAC:s arbete är så viktigt:

FOTO: CHINDANO JOSÉ CASTIGO

Jag blev medlem i bonderörelsen UNAC år 2009 då en vän bjöd in mig. Hon var redan medlem och förklarade vad *associativismo* är och fördelarna med att vara med

i rörelsen. Nu, 10 år senare har jag aldrig varit lyckligare över mitt beslut. Jag kan säga att jag verkligen identifierar mig som en i UNAC, både i min livsstil och i kampen för våra rättigheter.

Korrespondent sedan 5 år

Under min tid i rörelsen har jag varit ordförande i Nhamatanda-distriktet i centrala Moçambique och sedan 2014 är

jag korrespondent för medlemstidningen och bidrar med aktuella nyheter från min hemtrakt. Jag trivs med uppdraget och gillar att jag får möjligheten att dokumentera livet hos många bönder – deras framgångar, utmaningar, svårigheter och behov. Jag lär mig väldigt mycket om jordbrukslivet.

Får hjälp att utvecklas som bonde

Min dröm är att fortsätta utvecklas som bonde tillsammans med UNAC. Mitt mål är att steg för steg utöka min jordbruksproduktion och på alla sätt bidra till rörelsens framgång. Just nu odlar jag sex hektar mark där jag producerar spannmål, grönsaker och baljväxter. Med mina odlingar försörjer jag min familj och genom att sälja överskottet kan jag tillgoda olika behov som uppstår i vardagen.

Tar tillvara mina och andra bönders intressen

I bonderörelsen har jag haft framgångar jag inte kunnat uppnå ensam. Jag har varit med och försvarat markrättigheter, lärt mig om jordbrukstekniker, fått del av teknisk support och tillgång till marknader där jag kan sälja mina produkter. De största förändringarna i mitt liv sedan jag gick med i rörelsen är att jag idag kan kämpa för både mina och andra bönders rättigheter och intressen. Jag har fått kunskap om lagarna som försvarar oss medborgare på landsbygden. Jag har också fått ta del av utbildningar som har hjälpt mig se och förstå frågor som är relevanta för mig, både som bonde och som korrespondent för rörelsen.

Jag älskar att vara bonde, det är mitt liv.

FOTO: LINDA NYSTRÖM

Vid en workshop med korrespondentnätverket intervjuar Lucindas kollega Matilde Buanausse en medlem ur UNAC i Marracuene.

Julklappar som förändrar liv

I vår gåvoshop hittar du många spännande förslag på julklappar som gör skillnad.

Gå in på afrikagrupperna.se/gavoshop och botanisera bland alla fina produkter. Där hittar du fler saker som kan glädja dina nära och kära. Genom ditt köp är du med och stödjer vår verksamhet och arbetet i södra Afrika. Varmt tack för ditt stöd! Det är tack vare er givare som vi kan fortsätta vårt viktiga arbete.

Fina etiketter till dina paket.

Handgjorda halsband som gör gott.

Handgjorda frökort som gror.

I gåvoshopen hittar du även digitala produkter som skickas till dig via e-post inom 1-2 dagar.

Praktisk tygkasse.

Julmarknad

Bor du i Stockholmsområdet? Kom och besök oss på Schysst jul där vi är med och säljer många fina produkter. Schysst jul är en julmarknad där du finner klappar tillverkade med hänsyn till människor och miljö. Julmarknaden äger rum lördag och söndag 30 november till 1 december i ABF-huset, Stockholm. Öppettider 10.00 – 16.00 båda dagarna. Vi ses där!

Kalender 2020 har kommit!

I 2020 års kalender visar vi underbara och färgglada illustrationer av konstnären Aya Zahra. Med den vill vi sätta fokus på kvinnliga bönder från Södra Afrika och deras rättigheter till fröer och mark.

Insamlingen till Världens Barn är unik

Göteborgs Afrikagrupp har i flera år engagerat sig i insamlingen till Världens Barn. I år har de som vanligt stått utanför Victoriahuset i Göteborg och informerat om Världens Barn, uppmanat förbipassande att bidra med några kronor och bjudit på fika.

– Insamlingen är så känd. Människor är generellt väldigt positiva till att bidra. Alla vet ju vad det är! Vi får gott bemötande, speciellt om folk har barn med sig. Det är väldigt roligt, säger Gunnel Alsén från Göteborgs Afrikagrupp.

Göteborgs Afrikagrupp har även en digital insamlingsbörssa och passade på att lyfta kampanjen på Bokmässan i september.

Det unika med den här insamlingen är att så många medverkar tillsammans. Cirka 45 000 volontärer, 14 biståndsorganisationer, SVT, Sveriges Radio P4 och Utbildningsradion samlas under kampanjen som pågår under hela året.

– P4 sänder varje dag här i Göteborg under kampanjkulmen. Alla engagerar sig i insamlingen på olika sätt. Vi var hos landshövdingen på kick-off den femte september. Och så sker det en stor

På bilden ser vi Lotta Comé och Gunnel Alsén från Göteborgs Afrikagrupp.

insamling av barnböcker i hela stan som kommer säljas på loppis i Nordstan. Där kan alla vara med, berättar Karin Alsén från Göteborgs Afrikagrupp.

Det stöd som Afrikagrupperna kan ge våra partnerorganisationer via Världens Barn är ovärderligt. Exempelvis har UNDE och Amodefa i Moçambique genom sitt påverkansarbete bidragit till att en ny lag mot barnnäktenskap antogs av parlamentet i juli 2019. Dock har presidenten ännu inte signerat lagen.

Tack vare Göteborgs Afrikagrupp och alla andra som engagerat sig i insamlingen bidrar vi till långsiktig förändring!

STYRELSEN HAR ORDET

Enough is enough! hörs demonstranterna ropa

Den senaste tiden har stora protester i Sydafrika genomförts. Det började i Kapstaden efter att en kvinna våldtogs och mördades på ett postkontor i slutet av augusti.

Manifestation över hela världen

En lördag i september samlades människor runt om i världen för att visa sin solidaritet för våldsutsatta kvinnor i Sydafrika. Tillsammans med ett 20-tal personer slöt vi upp utanför Sydafrikas ambassad i Stockholm för att överlämna en appell med bland annat krav på förändringar i lagen.

Förra året mördades 2 700 kvinnor och 1 000 barn av män i Sydafrika. Varje dag anmäls minst 100 våldtäkter. Det betyder att 40 procent av kvinnorna i Sydafrika kan räkna med att bli våldtagna under sin livstid.

Vi skapar förändring

Vid sitt senaste seminarietillfälle valde Södra Afrikaföreningen i Skåne (Safran) att ha fokus på Kvinnors fred och frihet i Afrika. Annika Schabbauers från Operation 1325 informerade bland annat om vad Sydafrikas ordförandemånad i FN:s säkerhetsråd kunde bidra med för att öka kvinnors makt och säkerhet. Jag fick möjlighet att porträttera kvinnligt entreprenörskap i Zimbabwe och de kvinnliga lantarbetarnas situation. Och vikten av möjlighet att organisera sig. Goda exempel kan vi se från Liberia, Kongo-Kinshasa och Sudan där kvinnor krävt delaktighet i fredsforhandlingar och ändringar av lagen som stärker kvinnors egen makt.

I ett av sina tal efter demonstrationerna lovade Sydafrikas president Ramaphosa massiva insatser för att bekämpa brottsligheten och öka kvinnornas ekonomiska styrka. Vi fortsätter ställa krav tills vi ser en förändring – Viva!

Monica Nordenwald
styrelseledamot
Afrikagrupperna

Källor:
Dagens Nyheter
och TT

Stötta Afrikagrupperna via Humanfonden

Afrikagrupperna är en av Humanfondens förmånstagare, och du kan stötta oss genom att välja Afrikagrupperna som förmånstagare när du sparar i Humanfonden. Gå in på afrikagrupperna.se/humanfonden

Swedbank Humanfond

– för dig som vill spara med både hjärna och hjärta.

Fonden placerar sitt kapital i svenska bolag som tar stort ansvar för mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, affärsetik och miljö. Humanfondens samarbetsorganisationer arbetar världen över med bland annat bistånd, hjälpverksamhet, mänskliga rättigheter, miljö, natur och forskning. Fonden är även Svanenmärkt.

▶ Läs mer på swedbank.se/humanfond

Tänk på att historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Fondens värde kan variera kraftigt på grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder som används. Faktablad, informationsbroschyrer och fondbestämmelser för Swedbank Humanfond finns att hämta hos din återförsäljare eller på swedbank.se/humanfond

THE FUTURE IS FEMALE FARMING

BACKA SÖDRA AFRIKAS KVINNLIGA BÖNDER!

I södra Afrika pågår just nu en livsviktig kamp. På ena sidan står kvinnliga småskaliga bönder. På andra sidan står intressen som vill göra det olagligt att använda lokala fröer. Vi kräver att Sverige försvarar kvinnliga bönders rätt till lokala fröer och står upp för småskaliga hållbara jordbruk.

Gå in på www.froaktionen.se och skriv på!

FRÖAKTIONEN

ETT INITIATIV AV AFRIKAGRUPPERNA

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi

stödjer även kampen för ett fritt Västhara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se
TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna